

UDENRIGSMINISTERIET

EKN, sagsnr.: 2020-956
Den 10. marts 2020

Rådsmøde (udenrigsanliggender) den 23. marts 2020

SAMLENOTAT

<u>1. Ukraine.....</u>	<u>2</u>
<u>2. Den mellemøstlige fredsproces</u>	<u>4</u>
<u>3. Kina.....</u>	<u>6</u>

1. Ukraine

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat

1. Resumé

Der forventes en generel drøftelse af situationen i Ukraine. Der forventes på rådsmødet udtrykt fortsat støtte til implementeringen af Minsk-aftalen som den politiske løsning på konflikten i det østlige Ukraine og fortsat opbakning til EU's ikke-ankendelse af den illegale russiske annektering af Krim. For så vidt angår reformprocessen i Ukraine forventes anerkendelse af de betydelige fremskridt og den ambitiøse reformdagsorden såvel som en klar opfordring til den nye regering om at fortsætte reformerne, ikke mindst på anti-korruptionsområdet.

2. Baggrund

Der forventes en drøftelse af udviklingen i Ukraine med vægt på konflikten i Østukraine og reformprocessen. Ukraine er på dagsorden på bl.a. dansk foranledning.

Der ses ingen afgørende fremskridt i løsningen af konflikten i det østlige Ukraine. Siden Ukraines præsident Zelenskyy kom til magten i juni 2019 har Ukraine taget en række skridt for at skabe bevægelse i forhandlingerne om gennemførelsen af Minsk-aftalen, der er den eneste aftale parterne har tilsluttet sig om en politisk løsning på konflikten. Der blev på den baggrund afholdt topmøde i Normandiet-formatet (Tyskland, Frankrig, Rusland og Ukraine) i december 2019 i Paris. Aftalen indgået på topmødet er dog kun delvist blevet gennemført, og der er fortsat daglige brud på den aftalte våbenhvile. Centrale emner er våbenhvile, tilbagetrækning af styrker, fangeudveksling samt de vanskelige spørgsmål knyttet til lokalvalg og særstatus i det østlige Ukraine. Der arbejdes på et nyt topmøde i Berlin til april. Varigheden af EU's økonomiske sanktioner over for Rusland er knyttet til fuld implementering af Minsk-aftalen.

Ukraines politiske ledelse har gennem de seneste måneder taget en række vigtige skridt på reformområder som antikorruption, energi, valglov, den offentlige anklager, digitalisering og forbedring af erhvervsvilkår. Det forventes, at den nye regering, der blev indsat den 4. marts i år, vil fortsætte den ambitiøse reformproces. Der er stadig mange udfordringer på reformsiden, med forestående vanskelige reformer på områder som jordreform og privatisering af statsejede virksomheder. Kampen mod korruption og oligarkers fortsatte indflydelse i det politiske system står også som en central udfordring.

Danmark har siden 2014 opnået en særlig stærk profil vedrørende støtte til Ukraines reformproces, bl.a. ved vedvarende at fastholde Ukraine på EU's dagsorden. Den nuværende fase af Danmarks bilaterale støtte under Naboskabsprogrammet (2017-2021) har et budget på DKK 860 mio., heraf ca. 2/3 til Ukraine og den øvrige del til Georgien. Danmark leder EU's anti-korruptionsprogram i Ukraine.

3. Formål og indhold

Der forventes en bred drøftelse af situationen i Ukraine med vægt på både konflikten med Rusland og reformprocessen. Den Høje Repræsentant Borrell og Udenrigsministeren ventes at briefe om nylige besøg i Ukraine.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Sagen forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes udtrykt EU-støtte til Ukraines reformproces. Der forventes generel opbakning til EU's ikke-ankendelsespolitik i forhold til Krim samt til behovet for implementering af Minsk-aftalen som grundlag for en politisk løsning af konflikten i det østlige Ukraine.

10. Regeringens generelle holdning

Det er regeringens holdning, at et reformeret, stabilt og velstående Ukraine er landets bedste modsvar til russisk aggression. EU bør fortsat yde en betydelig støtte til Ukraines reformproces. I relation til konflikten i det østlige Ukraine støtter regeringen fuldt ud op om Ukraines suverænitet og territoriale integritet og om en fuld implementering af Minsk-aftalen. Regeringen støtter fuldt ud EU's ikke-ankendelsespolitik i forhold til Ruslands illegale annektering af Krim.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Ukraine har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg på mødet den 11. oktober 2019 til orientering.

2. Den mellemøstlige fredsproces

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

Rådet ventes at drøfte den mellemøstlige fredsproces i lyset af udviklingen, herunder det seneste amerikanske initiativ og mulighederne for, at der bl.a. på den baggrund kan skabes et momentum for genoptagelse af fredsforhandlingerne.

2. Baggrund

Den 28. januar lancerede USA sit forslag til en fredsløsning mellem Israel og Palæstina. Kort efter udsendte EU en fælles erklæring, hvor der blev udtrykt håb om, at det amerikanske initiativ kunne skabe momentum for en genoptagelse af fredsforhandlingerne. Samtidig blev EU's position i forhold til to-statsløsningen i overensstemmelse med henvisning til relevante FN-resolutioner og EU's rådskonklusioner understreget.

EU's Høje Repræsentant (HRVP) udsendte den 4. februar en erklæring, hvor han uddybede EU's position i forhold til to-statsløsningen baseret på tidligere rådskonklusioner. Han understregede endvidere, at det amerikanske forslag afveg fra de internationalt anerkendte parametre for en fredsløsning, samt at en varig og retfærdig fred kan kun opnås gennem direkte forhandlinger mellem parterne.

De fire nuværende EU-medlemmer af FN's Sikkerhedsråd - Frankrig, Tyskland, Belgien og Estland - samt Polen som tidligere medlem af rådet, afgav et fælles indlæg under Sikkerhedsrådets ekstraordinære samling den 11. februar. Indlægget var i vid udstrækning baseret på ovennævnte erklæring fra HRVP. EU's særlige repræsentant for fredsprocessen gør også et stort arbejde for at styrke dialogen i EU-kredsen.

Det palæstinensiske lederskab har afvist forslaget - om end man fra palæstinensisk side fortsat opretholder sikkerhedssamarbejdet med Israel - og det samme har både den Arabiske Liga og OIC. Diskussionen om det amerikanske forslag har imidlertid sat øget fokus på det dødvande, som fredsprocessen har befundet sig i de seneste mange år.

Israel afholdt parlamentsvalg den 2. marts, og der afventes en israelsk regeringsdannelse.

3. Formål og indhold

Rådet ventes at drøfte den mellemøstlige fredsproces i lyset af den seneste udvikling, herunder hvordan EU sammen med de aktuelle internationale bestræbelser bedst kan støtte fredsprocessen fremadrettet.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Drøftelsen forventes ikke i sig selv at have konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet. Der vil blive taget stilling til eventuelle konsekvenser, såfremt der på et senere tidspunkt måtte blive vedtaget konkrete tiltag.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes at være enighed blandt medlemslandene om en fortsat aktiv og bredspektret EU-indsats i samarbejde med internationale og regionale aktører med det hovedsigte at støtte fredsforhandlinger.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter en aktiv rolle for EU i samarbejde med relevante internationale partnere, herunder USA og regionale aktører. Målet med EU's bestræbelser er overordnet at understøtte mulighederne for en snarlig genoptagelse af fredsforhandlingerne med henblik på realiseringen af en to-statsløsning i overensstemmelse med de kendte parametre herfor.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt for Folketingets Europaudvalg på mødet den 19. februar 2018 til orientering.

3. Kina

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat

1. Resumé

Der forventes en drøftelse af EU's generelle forhold til Kina, herunder forberedelse af de p.t. to forventede EU-Kina topmøder i 2020 samt EU's konkrete målsætninger i forbindelse med disse.

2. Baggrund

En drøftelse af EU's forhold til Kina vil indgå i EU's forberedelse af to planlagte EU-Kina topmøder i 2020. Det ordinære EU-Kina topmøde er planlagt til den 30.-31. marts 2020 i Beijing, men det er usikkert, hvorvidt udbruddet af COVID-19 i Kina vil få indflydelse på den planmæssige afholdelse af mødet. Derudover planlægges et ekstraordinært topmøde med deltagelse af alle EU's stats- og regeringschefer samt Kinas Præsident Xi den 14. september i Leipzig. I forbindelse med de to topmøder forventes det, at man bl.a. vil vedtage en ramme om EU-Kina-samarbejdet for de næste fem år ('Agenda 2025'), ligesom der vil blive gjort status på forhandlingerne om en bilateral investeringsaftale. Også klima og muligheder for EU-Kina samarbejde herom forventes at fylde i optakt til COP26 i Glasgow.

EU justerede i marts 2019 sin tilgang til Kina med en fælles meddelelse fra Kommissionen og den Fælles Udenrigstjeneste, som efterfølgende blev endosseret af stats- og regeringscheferne. Heri står, at der ses en forskydning af balancen mellem muligheder og udfordringer i relationen med Kina hen i mod flere udfordringer, samt at Kina udgør både en uomgængelig samarbejds- og forhandlingspartner, en økonomisk konkurrent og en systemisk rival. Den nye tilgang skyldes bl.a., at Kina er blevet mere udenrigspolitisk aktiv samt fortsatte handelspolitiske udfordringer. EU ønsker fortsat, at styrke samarbejdet med Kina, men ud fra klart definerede interesser og principper, herunder ikke mindst for at opnå større ligevægt og gensidighed i de økonomiske relationer. I erklæringen fra det seneste EU-Kina topmøde i april 2019 blev der opnået stærk ordlyd om bl.a. menneskerettigheder og en bilateral investeringsaftale. Fra EU's side ses det som afgørende, at sikre konkret fælles opfølgning på de aftalte mål og forpligtelser.

3. Formål og indhold

Rådet ventes at drøfte EU's relation til Kina, herunder forberedelsen af de kommende topmøder og EU's målsætninger om udbytte af disse. Konkret forventes bl.a. en drøftelse af forhandlingerne om 'Agenda 2025.' Det er også muligt, at man vil drøfte opfølgningen på sidste års EU-Kina topmøde og evt. en bredere strategisk drøftelse af EU's forhold til Kina, herunder Kinas ageren globalt og i EU.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Sagen forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er generel opbakning til, at EU skal stå sammen om, at håndtere Kina både som en partner, konkurrent og systemisk rival. Der ønskes tillige en bedre tværgående udnyttelse af de fælles EU-instrumenter for at opnå strategiske målsætninger i relationen med Kina. Der er opbakning til, at EU arbejder for konkrete resultater i forbindelse med de kommende topmøder, herunder indgåelsen af en ambitiøs ramme for samarbejdet med 'Agenda 2025,' styrket partnerskab i forhold til klima samt evt. en investeringsaftale, såfremt der kan opnås en tilfredsstillende aftale. Dog er det på nogle områder fortsat vanskeligt at opnå fuld enighed om EU's relation til Kina, f.eks. vedrørende benævnelse af menneskerettigheder samt EU's konkrete handelspolitiske tilgang til Kina.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen finder det vigtigt, at EU i fællesskab håndterer de udfordringer og muligheder, som Kinas øgede politiske og økonomiske magt og indflydelse skaber for Danmark og resten af EU. EU bør være ambitiøs i forhold til at engagere Kina som en partner, herunder i et styrket samarbejde om klimadagsordenen, så der i videst muligt omfang sikres konkrete resultater herom ved de kommende topmøder. EU bør og samtidig adressere de udfordringer, der opstår af Kina som konkurrent og systemisk rival.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Handelspolitiske emner relateret til Kina blev forelagt til orientering på mødet den 28. februar 2020 forud for rådsmøde (udenrigsanliggender – handel). Sidste års EU-Kina-topmøde blev forelagt for Folketingets Europaudvalg på mødet den 15. marts 2019 til orientering.